

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Датум: 9.05.2013.

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ
ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовао комисију Одлуком бр. 1057/1 од 27. марта 2013. године Научно-наставног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду образована је комисија за оцену подобности докторанткиње мр Оливере Крупеж и теме докторске дисертације под називом <i>Корпус српске књижевности у образовном и васпитном процесу: интерпретативна парадигма у настави</i>.</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звање, назив уже научне области за коју је изабран у звање, датум избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>1. Др Зона Мркаљ, ванредни професор, уже научна област: Српска књижевност, 21.06.2011, Филолошки факултет Универзитета у Београду, ментор.</p> <p>2. Др Љиљана Бајић, редовни професор, уже научна област: Српска књижевност, 15.07.2009, Филолошки факултет Универзитета у Београду.</p> <p>3. Др Милица Митровић, доцент, уже научна област: Дидактика са методиком, 7.03.2007. (реизбор 24.01.2012), Филозофски факултет Универзитета у Београду.</p>
II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА
<p>Крупеж (Видосављевић) Оливера рођена је 10. јула 1960. у Косовској Митровици. Завршила је Основну школу „Бранко Радичевић“ и Гимназију „Силвира Томасини“. Дипломирала је на Филозофском факултету у Приштини на Одсеку за југословенску књижевност и српскохрватски језик. Радилa је од 1985. године као наставник српског језика у основним и средњим школама у Ваљеву, Заблаћу и Чачку. У основној школи „Милица Павловић“ ради као професор српског језика од 1. фебруара 1994. године.</p> <p>У домену професионалног ангажмана и усавршавања унапредила је своја професионална искуства током четворогодишњег мандата директора, који је трајао од новембра 2002. до септембра 2006. године. Учешћем у разradi развојног програма школе допринела је подизању услова и квалитета рада. У том периоду школа је битно променила свој изглед и ниво опремљености. Ангажована је на унапређивању календара школских активности и учешћу ученика и родитеља у ваннаставним активностима на нивоу града и округа.</p> <p>Интересовање за обим и квалитет наставних програма условило је упис на постдипломске студије 2008/09. године са намером да ради магистарску тезу о реформи наставних планова и програма са посебним освртом на измену тематике књижевних дела, њихов обим и функцију у односу на дате циљеве и задатке програма. Магистарске студије завршила је 2011. године на Филозофском факултету Универзитета у Сарајеву (тема: <i>Анализа лектуре у наставним програмима за више разреде основне школе</i>).</p> <p>Професионалне компетенције кандидаткиња континуирано стиче путем стручног усавршавања из више области: педагошко-психолошке, дидактичко-методичке, уже стручне и обуке у руковођењу. Поред тога што поседује 400 сати учешћа на стручним скуповима, аутор је акредитованог програма <i>Планирање у настави српског језика</i>. Континуирано се бави унапређивањем свих облика образовно-васпитног рада на нивоу свог стручног већа, школе, града и округа. На основу постигнућа и стечених компетенција добила је 2012. године звање педагошког саветника. Као излагач учествовала је на Научном скупу са међународним учешћем Наука и савремени универзитет 2, одржаном у Нишу 2012. године, а исте године представила је и рад</p>

Речник мање познатих и непознатих речи и појмова из дела народне књижевности у програму за основну школу који је настао као резултат сарадње школског библиотекара и наставника српског језика на активностима које доприносе развијању читалачких навика код ученика, способности критичког мишљења и остваривању образовних стандарда на подизању квалитета функционалне писмености ученика.

Председник је Подружнице Друштва професора српског језика и књижевности Србије за Моравички округ. Један је од покретача и чланова редакције часописа за педагошку теорију и праксу „Аз“. Ангажована је у оквиру обуке за имплементацију Образовних стандарда за крај основног образовања за наставни предмет Српски језик, а затим као водитељ фокус групе у пројекту ревизије тог документа о стандардима постигнућа.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

- Заједно до боље школе, сарадња библиотекара и наставника српског језика, Просветни преглед, април 2012.
- Лексичка структура приповетке *Поход на Мјесец* Бранка Ћопића у светлу језичких могућности садашњих читалаца, Књига сажетака, Научни скуп са међународним учешћем Наука и савремени универзитет 2, новембар 2012.
- Интерактивни приступ у обради одломка *Потера за пејзажима* из есеја Пеђе Милосављевића, Школски час српског језика и књижевности, бр. 3-4/2012.
- Угледни часови у функцији истраживања и коришћења васпитних потенцијала српских народних приповедака на примеру бајке *Златна јабука и девет пауница*, Школски час српског језика и књижевности, бр. 1/2013.
- Лексичка структура поетског текста као основа наставне интерпретације на примеру епске народне песме *Женидба Душанова*, Радови Филозофског факултета Универзитета у Источном Сарајеву, бр. 14/ 2013.
- Речник мање познатих и непознатих речи и појмова из дела народне књижевности у програму за основну школу, Електронски мултимедијални зборник радова – примера добре праксе, фебруар 2013. – коаутор

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата Комисија сматра да кандидат мр Оливера Крупеш испуњава све услове за израду дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

НАПОМЕНА: За ментора је предложена др Зона Мркаљ, ванредни професор Филолошког факултета у Београду, Катедра за српску књижевност са јужнословенским књижевностима (предметна област: Методика наставе књижевности и српског језика).

Комисија предлаже да се за ментора при изради ове теме одреди проф. др Зона Мркаљ. Проф. Мркаљ обавља научне и стручне послове на матичној Катедри за српску књижевност са јужнословенским књижевностима, на предметима из области Методика наставе књижевности и српског језика. Поред рада на матичном предмету на основним, мастер и докторским студијама, готово две деценије организује хоспитовање студената у основним и средњим школама и обавља менторски рад са студентима током њихове обуке у непосредној пракси. Аутор је, реализатор и координатор више акредитованих програма за стручно усавршавање наставника, аутор многих уџбеника, приручника, збирки и тестова намењених настави на различитим узрастима. Дугогодишњи је сарадник Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања, Завода за унапређивање образовања и васпитања, као и Републичког и Регионалног центра за таленте у Београду, где са полазницима развија садржаје рада у додатној настави и ваннаставним активностима и подстиче ученике на стваралаштво. Објавила је више монографија, научних и стручних реферата у зборницима и научним часописима. Са својим рефератима и саопштењима учествовала је на научним скуповима у земљи и иностранству.

Настави књижевности посебан допринос пружају радови проф. Мркаљ чија се тематика повезује са функционалним концептом проблемских/истраживачких задатака. У њеним приручницима намењеним наставницима доносе се корисни, оперативни концепти које помажу да се у пракси економичније делује, посебно кроз функционално распоређивање и усклађивање свих чинилаца који моделују наставно поступање. Они пружају потпуни увид у садржаје, области, врсте, циљеве планирања и припремања наставника и ученика за рад у настави. Такође, проф. Мркаљ већ две деценије прати студенте у реализацији практичних часова (методичка пракса) и помаже студентима у осмишљавању методичких припрема за час, које су већим делом везане за корпус српске књижевности у образовном и васпитном процесу и наставне интерпретације.

Од 2002. године проф. Мркаљ активно учествује у изради различитих пројеката који се тичу успостављања образовних стандарда у Републици Србији (при Заводу за вредновање и Заводу за унапређивање наставе, као огранцима Министарства просвете) и објављује радове о тој теми.

Пројекти:

- Школско развојно планирање. – Београд : Министарство просвете. Сектор за образовање и међународну пословну сарадњу, 2002. (развојни)
- Оцењивање у школској пракси – функције, принципи и унапређивање квалитета (програм стручног усавршавања наставника), 2002–2003. (развојни)
- Промене у основношколском образовању – проблеми, циљеви, стратегије. – Београд : Министарство науке и заштите животне средине Републике Србије, 2003. (домаћи стратешки)
- Национално тестирање образовних постигнућа ученика трећег разреда основне школе – компонента Српски језик. – Београд : Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања. 2003–2004. (развојни)
- Квалитет учбеника за ниже разреде основне школе. Фонд за отворено друштво. – Београд : Институт за психологију Филозофског факултета, 2003–2006. (домаћи иновациони)
- Развој школства у Републици Србији. Развој стандарда и вредновање. – Београд : Министарство просвете. Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања. (развојни) 2004 - 2005. (развојни)
- Предлог образовних стандарда за крај обавезног образовања – компонента Српски језик. – Београд : Министарство просвете. Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања. (развојни) 2005 - 2006. (домаћи стратешки)
- Израда нових програма српског језика и књижевности у основној школи. – Београд : Министарство просвете. (домаћи стратешки) 2006. (пети разред); 2007. (шести разред); 2008. (седми разред); 2009. (осми разред).
- Стручна усавршавања за наставнике. Семинари Ка савременој настави српског језика и књижевности. – Београд : Друштво за српски језик и књижевност Србије. 2002/2003. (први циклус); 2007 – 2010. (развојни)
- Осигурање квалитета програма стручног усавршавања. – Београд : Завод за унапређивање образовања и васпитања. Центар за професионални развој запослених. 2005. 2006. 2007. и даље... (фундаментални)
- Републичко и регионално такмичење и републичка и регионална смотра научно-истраживачких радова талената. Израда тестова из српског језика и књижевности за такмичење талентованих ученика. – Београд : Републички центар за таленте. Министарство просвете. 2006–2010. (развојни)
- Израда годишњих тестова за Српски језик и Математику за 4. разред основне школе – компонента Српски језик. – Београд : Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања : Друштво за српски језик : Друштво математичара. 2007– 2008. (развојни)
- Читање и рецепција лектуре у гимназијама Србије. – Београд : Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања. 2007-2008. (домаћи стратешки)
- Предлагање образовних стандарда за крај првог циклуса образовања за предмете Српски језик, Математика и Природа и друштво – компонента Српски језик. – Београд : Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања. 2008–2009 и даље (домаћи стратешки)
- Израда критеријумских тестова за крај првог образовног циклуса за предмете Српски језик и Математика – компонента Српски језик. – Београд : Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања. 2009. (развојни)
- Израда Предлога стандарда знања, вештина и способности наставника. – Београд : Завод за унапређивање образовања и васпитања. 2009. (стратешки)
- Израда критеријумских тестова за 7. разред основног образовања за предмете Српски језик и Математика – компонента Српски језик. – Београд : Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања. 2010. (развојни)
- Припремање програма и инструмената завршног испита у основном образовању – компонента Српски

језик. – Београд : Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања. 2010. (развојни)

• Општи стандарди постигнућа – образовни стандарди за крај општег средњег образовања. – Београд : Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања. 2011–2013. (стратешки)

Проф. Мркаљ је већ успешно сарађивала са мр Оливером Крупез на пословима који се обављају у оквиру подружница наставника у Србији, а под окриљем Друштва за српски језик и књижевност, те се претпоставља да би и њихов даљи рад на предложеној докторској тези био успешан и плодотворан.

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација

- Наставно проучавање народних приповедака и предања / Зона Мркаљ. Библиотека Књижевност и језик; књ. 29. – Београд : Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2008. – 407 стр.
- Наставна теорија и пракса 1 / Зона Мркаљ. – Београд : Издавачка кућа „Klett“, 2008. – 172 стр.
- Наставна теорија и пракса 2 / Зона Мркаљ. – Београд : Издавачка кућа „Klett“, 2008. – 198 стр.
- Diferencirani pripremni zadaci za istraživačko i problemsko proučavanje književnih tekstova / Zona Mrkalj // Individualizacija i diferencijacija u nastavi jezika i književnosti. – Nikšić : Univerzitet Crne Gore : Filozofski fakultet Nikšić, 2008, str. 126–136.
- Улога задатака за истраживачко читање у наставној обради народне приповетке на два узрасна нивоа / Зона Мркаљ // Тумачење књижевног дела и методика наставе. Део 2. – Нови Сад : Филозофски факултет, Одсек за српску књижевност и језик : Orpheus, 2009. стр. 79–100.
- Наставна теорија и пракса 3 / Зона Мркаљ. – Београд : Издавачка кућа „Klett“, 2009. – 219 стр.
- Планирање у настави : српски језик и књижевност у старијим разредима основне школе. Београд: IK Klett, 2010. – 234 стр.
- На часовима српског језика и књижевности / Зона Мркаљ. – Београд : Завод за уџбенике, 2011 (Београд : Академија). – 289 стр.
- Имплементација стандарда у наставне планове / Зона Мркаљ // Књижевност и језик, бр 1–2. – Београд : Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2012, стр. 25–42.

Комисија сматра да проф. др Зона Мркаљ испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације за област Српска књижевност, предметна област – Методика наставе књижевности и српског језика.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

ОЦЕНА:

1. формулација назива тезе (наслова)

Комисија закључује да је радни назив тезе **Корпус српске књижевности у образовном и васпитном процесу: интерпретативна парадигма у настави** прикладан и да добро репрезентује суштину предложене теме истраживања.

2. предмета (проблема) истраживања

Опис теме:

У раду ће се на корпусу одабраних дела српске књижевности истраживати улога интерпретативне парадигме у настави српског језика и књижевности.

Размотриће се образовни и васпитни аспекти наставе српског језика и књижевности, постојећи наставни и школски програми, као и документи о стандардима постигнућа ученика у основној и средњој школи.

Анализираће се у којој мери наставни садржаји омогућавају реализацију циљева и задатака наставе српског језика и књижевности (образовних, васпитних и функционалних).

У главном делу рада образложиће се термин интерпретативне парадигме, његова оправданост и функционалност као и начин спровођења коришћених „наставних модела“ у односу на наставне теме, области и подобласти наставног предмета као и функционалног повезивања наставних

садржаја.

Уз одабране примере наставних интерпретација, осврта и приказа, доказаће се да је потребно формирање *канона* српске књижевности и његова имплементација у документ о стандардима ученичких постигнућа.

На основу анализе програмских садржаја из српског језика и књижевности и њиховог распореда у наставним програмима за основну и средњу школу преиспитаће се могућности да они чине полазиште за остваривање предвиђених стандарда ученичких постигнућа. Биће представљени модели повезивања књижевних дела у тематске и мотивске оквири који могу успешно да допринесу остваривању наставних циљева образовања (за ученике одређеног узраста) и реализацији интердисциплинарне наставе.

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања својом сложености, актуелношћу и значајем у областима дисертације.

3. Библиографија прелиминарних истраживања

Кандидаткиња је предложила библиографију од 232 библиографске јединице, домаћих и страних аутора, релевантне за истраживање.

Абот 2009: Х. П. Абот, *Увод у теорију прозе*, Београд: Службени гласник.

Аврамовић 2007: З. Аврамовић, *Политика и књижевност у делу Милоша Црњанског*, Нови Сад: Академска књига.

Аврамовић 2010: З. Аврамовић, *Образовна политика између глобалног и националног васпитања*, тематски зборник: *Могућност националног васпитања у време глобализације*, Врање: Универзитет у Нишу, Учитељски факултет у Врању.

Андрић 1996: М. Андрић, *Уметнички доживљаји као чиниоци обједињавања у наставној интерпретацији народне песме*, Београд: Школски час бр. 2.

Андрић 2002: М. Андрић, *Мотивисање ученика за читање, доживљавање и проучавање народне поезије*, Београд: Школски час.

Андрић 2002: М. Андрић, *Методички прилази књижевноуметничком делу*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Aplle 2012: М. W. Apple, *Ideologija i kurikulum*, Beograd: Fabrika knjiga.

Бабић 2002: Ж. Бабић, *Методичке варијације: прилози настави књижевности*, Београд: Министарство просвете и спорта / Друштво за српски језик и књижевност Србије.

Бајић 1989: Ј. Бајић, *Чиниоци интерпретацијског обједињавања у наставном тумачењу збирке приповедне прозе*, Књижевност и језик, Београд, бр. 2.

Бајић 1990: Ј. Бајић, *Проучавање књижевних жанрова*, Књижевност и језик, Београд, бр. 2.

Бајић 1994: Ј. Бајић, *Методички приступи збирци приповедне прозе*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд.

Бајић 1999: Ј. Бајић, *Стваралачки приступ књижевном делу*, Књижевност и језик, Београд, бр.4.

Бајић 2002: Ј. Бајић, *Књижевно дело Борисава Станковића у настави*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Бајић 2004: Ј. Бајић, *Одабране наставне интерпретације*, Београд: Друштво за српски језик и књижевност.

Банићевић 1972: Н. Банићевић, *Развијање способности и навика код ученика средње школе за анализу књижевних дела*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Батлер 2012: К. Батлер, *Постмодернизам – сасвим кратак увод*, Београд: Службени гласник.

Бауцал, Павловић-Бабић 2009: А. Бауцал, С. Павловић-Бабић *Квалитет и праведност образовања у Србији: образовне шансе сиромашних, анализа података PISA 2003 и 2006*, Београд: МП РС, Институт за психологију, Филозофски факултет.

Бодријар 1991: Ж. Бодријар, *Последњи танго вредности*, Нови Сад: Светови.

Бојанин 1990: С. Бојанин, *Школа као болест*, Београд: Библиотека XX век.

Бојанин 1994: С. Бојанин, *Духовност, психијатрија и млади*, Београд: Научна књига.

Бребановић: 2009: П. Бребановић, *Bloom... Nietzsche... Foucault... Rorty, Filozofske pretpostavke antitetičke kritike*, Реч, 77/2009.

Бребановић: 2009: П. Бребановић, *Антитетички канон*, Часопис Реч но. 79/25, 2009.

Бребановић: 2010: П. Бребановић, *Бребановић, Предраг, Књижевност као библија*, Часопис Реч но. 80/26.

Велек, Ворен 1985: Р. Велек, О. Ворен, *Теорија књижевности*, Београд: Нолит.

Велимировић 2008: Свети владика Николај, *О оптимизму*, Манастир Рукумија: преузето: *Сабрана дела владика Николаја*, Минхен, 1978.

Величковић 2012: Н. Величковић, *Школокречина, национализам у бошњачким, хрватским и српским читанкама*, Београд: Фабрика књига.

Величковић 1999: С. Величковић, *Књижевност у основној школи*, (приручник за наставнике), Ниш.

Винавер 1963: С. Винавер, *Надграматика*, Београд: Просвета.

Вранеш, Александра, *Литература за методику наставе српскохрватског језика и књижевности: селективна библиографија до 1991. године*, Књижевност и језик, Београд, 1991, бр. 3, стр. 383–406.

Вранеш, Александра, *Литература за методику наставе српскохрватског језика и књижевности: селективна библиографија до 1991. до 1997.*, Књижевност и језик, Београд, 1997, бр. 1, стр. 161–174.

Вујчић 2006: Н. Вујчић, *Српска народна књижевност за децу*, Београд: Завод за уџбенике.

Вукмановић 2010: Б. Вукмановић, *Мотивација у наставном процесу*, Школски час 3.

Вукмановић 2011: Б. Вукмановић, *Моја читанка*, приручник за наставнике, Подгорица: Завод за уџбенике и наставна средства.

Вукмановић 2012: Б. Вукмановић, *Неке детерминанте стваралачке наставе књижевности у основној школи као кључни фактор трајности знања*, Београд: Школски час 2/2012.

Вукчевић 1998: Р. Вукчевић, *Језичка култура, књижевност и књижевна критика*, у: Језик и култура говора у образовању, Београд: Институт за педагошка истраживања, Завод за уџбенике.

Вучковић 1988: М. Вучковић, *Методика наставе српскохрватског језика*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Вучковић 1994: М. Вучковић, *Драмско дело у настави књижевности и језика*, Београд: Просвета.

Вучковић 1998: М. Вучковић, *Зашто су нам огледала крива*, Београд: Школски час 3/98.

Вучковић 2012: Ж. Вучковић, *Кликтање и мишљење: култура књиге и читања у ери интернета*, Педагогија, 2/2012, 163 – 173.

Георгијевић 2001: Х. Георгијевић, *Српски роман за децу и младе – поетичка питања*, часопис о књижевности за децу Детињство, 1-2/2001, Нови Сад: Змајеве дечје игре.

Големан 2002: Д. Големан, *Емоционална интелигенција*, Београд: Геополитика.

Гордић 2008: С. Гордић, *Критичке разгледнице*, Београд: Службени гласник.

Дамјанов 2002: С. Дамјанов, *Ново читање традиције*, Нови Сад: ДОО Дневник – новине и часописи.

Дамјанов 2011: С. Дамјанов, *Вртови нестварног*, огледи о српској фантастици, Београд: Службени гласник.

Деретић 2004: Ј. Деретић, *Историја српске књижевности*, Београд: Просвета.

Димитријевић 2005: В. Димитријевић, *Нови школски поредак*, Чачак: Легенда.

Димитријевић 2006: В. Димитријевић, *Зашто плаче Свети Сава?*, Чачак: Штамп.

Епштејн 1998: М. Епштејн, *Постмодернизам*, Београд: Цептер.

Ерор 2007: Г. Ерор, *Књижевне студије и домен компаратистике*, Београд – Панчево: Институт за књижевност и уметност.

Escarpit 1970: R. Escarpit, *Sociologija književnosti*, Zagreb: Matica hrvatska.

Животић 2001: Р. Животић, *Утицај критике на промене у српској књижевности за децу у другој половини XX века*, часопис о књижевности за децу Детињство, 1-2/2001, Нови Сад: Змајеве дечје игре.

Димитријевић 1972: Р. Димитријевић, *Проблеми наставе књижевности и матерњег језика I. Основе наставе књижевности и матерњег језика (садржаји и методе)*. Завод за уџбенике и наставна средства, Београд.

Димитријевић 1977: Р. Димитријевић *Проблеми наставе књижевности и матерњег језика II*, Београд: Издавачки центар студената.

Димитријевић 1978: Р. Димитријевић, *Проблеми наставе књижевности и матерњег језика III*, Београд: Научна књига.

Живковић 1978: Д. Живковић, *Прави пут и стрмпутнице у писању*, Београд: БИГЗ.

Живковић 1995: Д. Живковић, *Теорија књижевности (са теоријом писмености)*, Београд: Драганић.

Иванић 2002: Д. Иванић, *Око канона српске књижевности*, Књижевност и језик, Београд, бр. 1–2.

Ивић, Пешикан, Антић 2007: И. Ивић, А. Пешикан, С. Антић *Водич за добар уџбеник, општи стандарди квалитета уџбеника*, Нови Сад: Платонеум.

Илић, Дејан 2011, *Транзициона правда и тумачење књижевности: српски пример*, Београд: Фабрика књига.

Илић 1970: М. Илић, *Социологија културе и уметности*, Београд: Нучна књига.

Илић, Гајић, Маљковић 2007: П. Илић, О. Гајић, М. Маљковић, *Криза читања*, Нови Сад: Градска библиотека.

Илић 1983: П. Илић, *Ученик, књижевност, настава*, Загреб: Школска књига.

Илић 1991: П. Илић, *Настава српскохрватског језика и књижевности пред изазовима времена*, Нови Сад: Дневник.

Илић 1997: П. Илић, *Српски језик у књижевној теорији и пракси*, Нови Сад: Прометеј.

Илић 2010: П. Илић, *Отклањање негативне сугестије према читању узајамним дејством других уметности*, Методички видици. Часопис за методiku филолошких и других друштвено-хуманистичких предмета, Нови Сад: Филозофски факултет.

Ингарден Роман, *О сазнавању књижевног уметничког дела*, Српска књижевна задруга, 1971.

Ингарден 1975: Р. Ингарден, *Доживљај, уметничко дело и вредност*, Нолит, Београд.

Инострани школски системи, НР Бугарска, Београд: Републички завод за унапређивање васпитања и образовања, 1979.

Јањић 2009: М. Јањић, *Култура говора ученика основних школа*, часопис Српски језик XIV, бр. 1–2, 2009, Београд: Научно друштво за проучавање српског језика.

Јурић 1974: В. Јурић, *Учениково питање у сувременој настави*, Загреб: Школска књига.

Како предавати књижевност, приредио Александар Јовановић, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1984.

Квас 2006: К. Квас, *Интертекстуалност у поезији*, Београд: Завод за уџбенике.

Квашчев 1980: Р. Квашчев, *Мogućности и границе развоја интелигенције*, Београд: Нолит.

Квашчев 1980: Р. Квашчев, *Способности за учење и личност*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Кисић 1995: У. Кисић, *Улога читања у познавању и разумевању наставних садржаја*, Зборник института за педагошка истраживања, Београд: Институт за педагошка истраживања.

Киш 1995: Д. Киш, *Ноћ и магла*, Београд: БИГЗ.

Киш 1998: Д. Киш, *Рани јади*, Београд: Књига-комерц.

Клајн, Шипка 2006: И. Клајн, М. Шипка, *Велики речник страних речи и израза*, Нови Сад: Прометеј.

Ковачевић 1995: М. Ковачевић, *Стилистика и граматика стилских фигура II* допуњено издање, Подгорица: УНИРЕКС.

Комисија за развој школског програма 2003: *Опште основе школског програма*, Београд: Министарство просвете и спорта, Парал.

Комисија за развој школског програма 2003: *Реформа образовања у Републици Србији, Школски програм*, Београд: РС Министарство просвете и спорта.

Лазаревић 2000: Д. Лазаревић, *Дечја интересовања и стваралаштво*, Зборник 6, Вршац: Виша школа за образовање васпитача.

Лаковић 1991: А. Лаковић, *Програм и план рада и стручно-методичке припреме за обраду градива у 5. разреду основне школе*, Београд, Нови Сад: Завод за уџбенике и наставна средства, Завод за издавање уџбеника.

Лаковић 1991: А. Лаковић, *Програм и план рада и стручно-методичке припреме за обраду градива у 6. разреду основне школе*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, Нови Сад: Завод за издавање уџбеника.

Лаковић 1993: А. Лаковић, Лаковић, Александар, *Настава српског језика у 8. разреду основне школе*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Лаковић 1994: А. Лаковић, *Настава српског језика и књижевности у 7. разреду основне школе*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Лалић 1997: И. В. Лалић, *Време, ватре, вртови*, предговор Александра Јовановића, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Landi K. Guld 2007: *Заинтересујте ђаке за учење*, Београд: Креативни центар.

Лешић 2010: З. Лешић, *Теорија књижевности*, Службени гласник, Београд.

Лукић 1970: В. Лукић, *Утицај градске и сеоске средине на величину пасивног речника ученика основношколског узраста*, Београд: Научна књига.

Љуштановић 1999: Ј. Љуштановић, *Типови рата - типови романа*, часопис о књижевности за децу Детињство, 2/3 1999, Нови Сад: Змајеве дечје игре.

Љуштановић 2001: Ј. Љуштановић, *Појава израза „модерна дечја поезија“ - полемички контекст*, часопис о књижевности за децу Детињство, 1–2 /2001, Нови Сад: Змајеве дечје игре.

Мађарев 2009: М. Мађарев, *Постоји ли криза читања*, часопис о књижевности за децу Детињство, 4/2009, XXXIV, Нови Сад: Змајеве дечје игре.

Маљковић 2009: М. Маљковић, *Да ли је криза читања захватила и књижевност за децу*, часопис о

књижевности за децу Детињство, 4/2009, XXXIV, Нови Сад: Змајеве дечје игре.

Мамузић 1957: И. Мамузић, *Како треба читати књижевно дело*, Рад, Београд.

Мамузић 1965: И. Мамузић, *Траженим путем*, Библиотека Друштва за српскохрватски језик и књижевност, Београд.

Маринковић, др Симеон, *Стваралачка настава српскохрватског језика и књижевности*, Експортпрес, Београд, 1987.

Маринковић, Симеон, *Методика креативне наставе српског језика и књижевности*, Креативни центар, Београд, 1994.

Маслов 1982: А. Х. Маслов, *Мотивација и личност*, Београд: Нолит.

Маслов 1982: А. Х. Маслов, *О животним вредностима*, изабрани есеји о психологији вредности, Београд: ИП „Жарко Албуљ“.

Методика наставе српског језика. Избор текстова приредили: Владимир Цветановић, Вук Милатовић, Александар Јовановић. Учитељски факултет, Београд, 1995.

Марковић 2010: Д. Ж. Марковић, *Улога националног васпитања у очувању културног идентитета у глобализирајућем друштву*, тематски зборник: *Могућност националног васпитања у време глобализације*, Врање: Универзитет у Нишу, Учитељски факултет у Врању.

Микић 2002: Р. Микић, *О канону српске књижевности*, Књижевност и језик, Београд, бр. 1–2.

Милановић 2006: А. Милановић, *Кратка историја српског књижевног језика*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Милинковић 1999: М. Милинковић, *Скица за историјски хронотоп српске књижевности за децу*, Зборник радова 2, Ужице: Учитељски факултет Ужице.

Милинковић 2009: М. Милинковић, *Рат – Зашто рат*, часопис о књижевности за децу Детињство, 4/2009, XXXIV, Нови Сад: Змајеве дечје игре.

Милић 2002: Н. Милић, *Модерно схватање књижевности*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства

Миловановић 2006: С. Миловановић, *Обрада песме Ветар Ивана В. Лалића у основној школи*, Школски час српског језика и књижевности, бр. 5, Београд.

Милосављевић 1983: П. Милосављевић, *Реч и корелатив*, Београд: Нолит.

Милосављевић 1985: П. Милосављевић, *Методологија проучавања књижевности*, Нови Сад.

Милосављевић 1997: П. Милосављевић, *Теорија књижевности*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Милошевић 1972: Н. Милошевић, *Идеологија, психологија и стваралаштво*, Београд: Новинско издавачко предузеће Дуга.

Милошевић 1978: Н. Милошевић, *Зиданица на песку, књижевност и метафизика*, Београд: Слово љубве.

Међународна конференција 2002: *Од визије до конкретних корака*, Квалитетно образовање за све: пут ка развијеном друштву, Београд: Министарство просвете и спорта.

Мркаљ 1996: З. Мркаљ, *Мотивисање ученика за књижевно стваралаштво // Настава књижевности и књижевно стваралаштво ученика*, Београд: Темат, стр. 78–81.

Мркаљ 1998: З. Мркаљ, *Наставни приступ домаћој лектури* (осврт на неке од могућности у раду), Београд: Школски час, број 1/98.

Мркаљ, Лазаревић 2003: З. Мркаљ, Т. Лазаревић, *Истраживачки пројекти у настави књижевности*, Књижевност и језик, Београд, бр. 1–3.

Мркаљ 2008: З. Мркаљ, *Наставна теорија и пракса 1*, Београд: Klett.

Мркаљ 2008: З. Мркаљ, *Наставна теорија и пракса 2*, Београд: Klett.

Мркаљ 2008: З. Мркаљ, *Наставно проучавање народних приповедака и предања*, Друштво за српски језик и књижевност Србије, Београд.

Мркаљ 2009: З. Мркаљ, *Наставна теорија и пракса 3*, Београд: Klett

Мркаљ 2010: З. Мркаљ, *Појам корелације у методици наставе*, Методички видици. Часопис за методику филолошких и других друштвено-хуманистичких предмета, Нови Сад: Филозофски факултет.

Мркаљ 2010: З. Мркаљ, *Планирање у настави*, Београд: Klett.

Мркаљ 2011: З. Мркаљ, *На часовима српског језика и књижевности*, Београд: Завод за уџбенике.

Мркаљ 2012: З. Мркаљ, *Имплементација стандарда у наставне планове*. Књижевност и језик, бр 1–2. – Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2012, стр. 25–42.

Милошевић 1972: Н. Милошевић, *Идеологија, психологија и стваралаштво*, Дуга, Београд.

Милошевић 2010: Н. Милошевић, *Сторија српске књижевности*, Службени Гласник, Београд.

Мукаржовски 1998: Ј. Мукаржовски, *Огледи из естетике и поетике*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Најдановић 1962: М. Најдановић, *Српски реализам у XIX веку*, Београд: Завод за издавање уџбеника НРС

Недић 1971: Љ. Недић, *Студије из српске књижевности*, Нови Сад, Београд: МС, СКЗ.

Ненадовић 1971: Љ. Ненадовић, *Одабрана дела, Писма из Италије*, Нови Сад, Београд: МС, СКЗ.

Нешковић 2012: С. Нешковић, *Циљеви васпитања и образовања као индикатори друштвених потреба и промјена*, Педагогија, 2/ 2012, 174 – 185.

Николић 1998: В. Николић, *Улога језичког осећања и језика средине у поимању структуре језика и метајезика граматике*, Школски час, Београд, бр. 1–2.

Николић, Милић 2007: Љ. Николић, Б. Милић, *Читанка за IV разред средње школе*, Београд: Завод за уџбенике.

Николић 1975: М. Николић, *Књижевно дело у наставној пракси*, Београд: Научна књига.

Николић 1980: М. Николић, *У свету знакова. Студије и предавања из методике наставе српскохрватског језика и књижевности*. Нови Сад : Раднички универзитет „Радивој Ћирпанов“.

Николић 1992: М. Николић, *Методика наставе српског језика и књижевности*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Николић 1996: Милија Николић: *Наставни принципи и књижевне интерпретације*, Београд: Ученичка задруга ОШ „М. Црњански“.

Николић 1998: М. Николић, *Естетичке мотивације у тумачењу уметничких текстова*, Књижевност и језик, Београд, бр. 1.

Николић 1999: М. Николић, *Народне пословице у настави*, Књижевност и језик, Београд, бр. 1–3.

Николић 1999: М. Николић, *Методика наставе српског језика и књижевности*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд.

Николић 2010: М. Николић, *Језик и метајезик у настави и уџбеницима српског језика*, Књижевност и језик, Београд, бр. 1–2.

Обрадовић 2005: Д. Обрадовић, *Изабрана дела, Живот и прикљученија II*, Београд.

Опачић 2007: З. Опачић, *Наслеђе бајке Ханса Кристијана Андерсена у делу Гроздане Олујић*, Београд: Зборник Матице српске за књижевност и језик.

Опачић 1995: Звонимир Опачић, *Етичка и естетичка вредност неких наших епских народних песама*, Београд: Школски час бр. 2

Опсеница 2003: Ј. Опсеница, *Компарација васпитних циљева читанке за осми разред и васпитних циљева плана и програма основношколског образовања*, Годишњак за психологију, бр. 2 2003, Универзитет у Нишу.

Основно и обавезно образовање у свету 1998: друго допуњено и проширено издање, Београд: Министарство просвете, Сектор за истраживање и развој образовања.

Павић 2005: М. Павић, *Руски хрт*, у: Михајло Пантић, *Антологија српске приповетке друге половине XX века*, Београд: Источник.

Павловић-Бабић, Бауцал 2009: Д. Павловић-Бабић, А. Бауцал, *Разумевање прочитаног PISA 2003 и 2006*, Београд: Министарство просвете, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, Институт за психологију Филозофског факултета Универзитета у Београду.

Павловић 2009: М. Павловић, *Стваралачке активности учебика поводом тумачења књижевних дела*, Књижевност и језик, бр. 1/2 Београд.

Палавестра, Предраг, *Историја српске књижевне критике 1768–2007*, Издавачки центар Матице српске, Нови Сад, 2008.

Пантић 1999: М. Пантић, *Модернистичко приповедање*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства

Пантић 2002: М. Пантић, *Увод у расправу о канону српске књижевности*, Књижевност и језик, Београд, бр. 1–2.

Peruško 1962: Т. Peruško, *Materinski jezik u obaveznoj školi*, Pedagoško književni zbor, Zagreb.

Петковић 2004: Н. Петковић, *Огледи о српским песницима*, Београд: Друштво за српски језици књижевност.

Петров 2008: А. Петров, *Канон, српски песници XX века*, Београд: Службени гласник.

Петров 2011: А. Петров, *Пре прошлости I*, Београд: Службени гласник.

Петров 2011: А. Петров, *Пре прошлости II*, Београд: Службени гласник.

Петровачки, Љилан и Гордана, Штасни, *Методичке апликације. Планирање, програмирање и припремање наставе српског језика и књижевности*, Филозофски факултет, Нови Сад, 2008.

Петровић 1998: Љ. Петровић, *Смедерево 1430-1930*, Српско наслеђе, Историјске свеске, Београд: Институт за новију историју, јул, 1998.

Петровић 2008: С. Петровић, *Појмови и читања*, Београд: Фабрика књига.

Петровић 2009: С. Петровић, *Наука о књижевности*, приредио Зденко Лешић, Београд: Службени гласник.

Петровић 1999: Т. Петровић, *Ратна и родољубива књижевност*, часопис о књижевности за децу Детињство,

2/3 1999, Нови Сад: Змајеве дечје игре.

Пешикан 2003: А. Пешикан, *Настава и развој друштвених појмова код деце*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Пијаже, Инхелдер 1982: Ж. Пијаже, Б. Инхелдер, *Интелектуални развој детета*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Пијаже, Инхелдер 1990: Ж. Пијаже, Б. Инхелдер, *Психологија детета*, Нови Сад: Добра вест.

Поповић 1975: М. Поповић, *Романтизам 3*, Београд: Нолит.

Поповић 1985: М. Поповић, *Историја српске књижевности II*, Београд.

Поповић 2007: Т. Поповић, *Речник књижевних термина*, Београд: Логос арт.

Припрема националних планова деловања 2002: Образовање за све, Београд: Министарство просвете и спорта, Сектор за развој образовања и међународну просветну сарадњу.

Програм основне школе у Немачкој 1997: Београд: Министарство просвете, Сектор за истраживање и развој образовања.

Програм основне школе у Француској 1997: Београд: Министарство просвете, Сектор за истраживање и развој образовања.

Програм основне и ниже средње школе у Швајцарској 1998: Београд: Министарство просвете, Сектор за истраживање и развој образовања.

Програм основне школе у Руској федерацији 1998: Београд: Министарство просвете, Сектор за истраживање и развој образовања.

Протић 1899: Ј. М. Протић, *Педагогика*, фототипско издање, Београд: ЗУОВ

Протић 2009: Ј. М. Протић, *Мисли о уџбеницима, Педагошка питања*, књига IV, 1928, Педагошка питања, збирка текстова објављених у периоду од 1914. до 1928, Београд: Завод за унапређивање образовања и васпитања.

Радикић 2001: В. Радикић, *Авангардне и неоавангардне тенденције у српској књижевности за децу*, часопис о књижевности за децу Детињство, 1/2, 2001, Нови Сад: Змајеве дечје игре.

Радикић 2004: В. Радикић, *Модерни писци за децу*, Београд: Просветни преглед, бр. 567.

Радовић 2009: Д. Радовић, *Сремчеви дечаки*, часопис о књижевности за децу Детињство, 4/2009, XXXIV, Нови Сад: Змајеве дечје игре.

Радовић 1959: Д. Радовић, *Дете и књига*, Прво саветовање Змајевих дечјих игара, Нови Сад.

Радовић 2003: Д. Радовић, *Завештање (знаменити Срби о)*, Нови Београд: Библиотека Избор, Иванишевић.

Радовић 2006: Д. Радовић, *Баи сваишта, сабрани списи*, приредио Мирослав Максимовић, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Радуловић 2012: О. Радуловић, *Књижевни појмовник*, Београд: Едука.

Ратковић 2010: М. Ратковић, *Пут ка успешној школи*, Београд: Српска академија образовања, Нови Сад: Прометеј.

Ристић 1966: М. Ристић, *Присуства*, Београд: Нолит.

Росандић, Шицел 1970: Д. Росандић, М. Шицел, *Приступ настави књижевности* (Школска интерпретација књижевног дјела), Сарајево.

Росић 1988: Т. Росић, *Поезија и памћење*, Горњи Милановац: Дечје новине.

Росић : Т. Росић, О песничком тексту, Београд: БИГЗ.

Самарџија 2002: С. Самарџија, *Народне басне и приче о животињама*, Београд: Гутенбергова галаксија

Самарџија 2010: С. Самарџија, *Питања класификације и терминологије усмене књижевности*, Београд: Књижевност и језик, бр. 1-2.

Симић 2003: М. Симић, *Школство у Срба у XIX и првој половини XX века*, Београд: Print graphic

Симић, Јовановић 2010: Р. Симић, Ј. Јовановић, *Настава језика и књижевни текст*, Књижевност и језик 1-2, 2010.

Sedlmayer 1977: Н. Sedlmayer, *Револуција модерне књижевности*, у књизи *Прилози интерпретацији лирске пјесме у основној школи*, Загреб: Педагошко-књижевни збор.

Скерлић 1974: Ј. Скерлић, *Писци и књиге*, Београд: Нолит.

Скерлић 1986: Ј. Скерлић, *Изабране критике*, Београд: ИРО „Вук Караџић“.

Службени гласник РС-Просветни гласник, бројеви од 1976. до 2010: 5/90, /96; 31. 8. 2001; бр. 5 од 19. јуна 2007; бр. 6 од 25. 6. 2007, 15. мај 2008; бр. 5 од 26.5. 2008; бр. 6 од 99. 6. 2009 и број 2 од 15. марта 2010.

Солар 1976: М. Солар, *Књижевна критика и филозофија књижевности*, Загреб: Школска књига.

Солар 1977: М. Солар, *Теорија књижевности*, Загреб: Школска књига, друго издање.

Социологија детињства, социолошка хрестоматија, приредила и опремила Смиљка Томановић, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 2004.

- Стакић 2002: М. Стакић, *Стручне методе у настави књижевности*, Чачак: Легенда.
- Стефановић, Драгутин, *На путевима наставе матерњег језика и књижевности*, Савремена школа, Београд, 1964.
- Стојановић Љуба, *Живот и рад Вука Стефановића Караџића*, Београд, 1924.
- Стојановић 2010: Б. Д. Стојановић, *Језик књижевног дела и његов утицај на личност ученика*, зборник радова са научног скупа (Пале, 22 -24. мај 2009), Пале: Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву.
- Стојановић 2012: Б. Стојановић, *Развој емоционалних и естетских компетенција кроз уметност речи*; Београд: Педагогија 1/2012; 113–125.
- Стојанчевић 2000: В. Стојанчевић, *Српска национална револуција и обнова државе од краја XVIII века до 1839*, Историја српског народа, V/1, Београд: Српска књижевна задруга, треће издање.
- Such 2000: J. Such, *Nacionalni identitet naspram europskog identiteta*, Politička misao, 4/2000. 83 –88.
- Тартаља 1997: И. Тартаља, *Теорија књижевности*, Београд: Завод за уџбенике.
- Тасић 2010: И. Тасић, *Мотивисање ученика за читање, слушање и доживљавање књижевних дела*, Методичка пракса 1/10, 75 – 80.
- Тежак 1977: С. Тежак, *Прилози интерпретацији лирске пјесме*, Загреб: Педагошко-књижевни збор *Теорија рецепције у науци о књижевности*, приредила Душанка Марицки, Београд: Нолит, 1978.
- UNESCO 2002: *Квалитетно образовање за све – пут ка развијеном друштву*, Београд: Министарство просвете и спорта РС
- Feinberg 2012: W. Feinberg, *Zajedničke škole/različiti identiteti, nacionalno jedinstvo i kulturna razlika*, Beograd: Fabrika knjiga.
- Филиповић 1985: В. Филиповић, *Огледи и студије*, Приштина: Јединство.
- Flaker 2011: A. Flaker, *Period, stil, žanr*, Beograd: Službeni glasnik.
- Фридрих, Хуго, *Структура модерне лирике: од средине 19. до средине 20. века*, превео Томислав Пекић, Светови, Нови Сад, 2003.
- Цвијетић 1998: Р. Цвијетић: *Критеријуми за издвајање непознате лексике у књижевним текстовима из ученичке лектуре*, Београд: Школски час 1-2.
- Цвијетић 2000: Р. Цвијетић: *Полисемија у речницима и у настави српског језика*, Београд: Школски час 1–2.
- Цвијетић 2000: Р. Цвијетић: *Речници у настави српског језика и књижевности*. Ужице: Учитељски факултет у Ужицу.
- Цвијетић 2004: Р. Цвијетић: *Живот речи*. Ужице: Учитељски факултет у Ужицу.
- Чајкановић 1973: В. Чајкановић, *Мит и религија у Срба*, Београд: СКЗ.
- Чутура 2009: С. Шаранчић Чутура, *Криза читања-чињеница или привид*, часопис о књижевности за децу Детињство, 4/2009, XXXIV, Нови Сад: Змајеве дечје игре.
- Џацић 1966: П. Џацић, *Деобе: еп и драма*, Есеји и критичари, Нови Сад: Штампарско предузеће „Будућност“.
- Шећибовић 2009: Р. Шећибовић, *Тврђава ловаца у мутном, есеј о политичком управљању образовањем*, Београд: Чигоја.
- Шмит 1999: В. Х. О. Шмит, *Развој детета*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства
- Шпановић 2008: С. Шпановић, *Дидактичко обликовање уџбеника*, Нови Сад: Савез педагошких друштава Војводине.
- Aplle 2012: M. W. Apple, *Ideology and Curriculum*, Third Edition copyright 2004 by Taylor & Francis Books
- Carr, Kemmis 1985: W. Carr, S. Kemmis, *Becoming critical*. London: Palmer Press.
- Hirst 1987: P. H. Hirst, “What is teaching?”, у: R. S. Peters, prir., *The Philosophy of Education* (Oxford University Press, [1973]), 170.
- Kelly 1986: A.V. Kelly, *Knowledge and curriculum planning*. New York, itd: Harper and Row.
- Postman 2005: N. Postman *The end of Education*, Vintage Books.
- Rifatterre 1981: M. Rifatterre: *Interpretation und Undecidability*, New Literaru History.
- Sharon, Cribb 2009: Gewirtz Sharon and Alan Cribb, *Understanding education. A Sociological Perspektive*, Copyright & Sharon Gevirtz and Alan Cribb.
- Spitzer 1970: L. Spitzer, *Linguistic and Literary History*, Princeton, New Jersey, Princeton University Press.
- Walter 1998: F. Walter, *Common Schools/ Uncommon Identitiitis*. Nacional Unity and Cultural Difference copyright.

4. циљеви истраживања

Циљеви:

- образложити потребу да се формира одређени интерпретативни образац као полазиште за разноврсне интерпретативне modele у односу на жанровске особености уметничких текстова и на њихов идејни слој;
- проучити начела представљања књижевног дела (подручје анализе); начела организације књижевног дела (теорију жанра); начела експресије (специфичност дела у оквиру датог жанра);
- размотрити поједине етапе промене парадигме у науци о књижевности са посебним освртом на теорију рецепције (деловања дела на реципијенте);
- указати на улогу заснивања канона српске књижевности у функцији остваривања образовно-васпитних и функционалних циљева наставе српског језика;
- проценити важност успостављања канона српске књижевности у функцији остваривања циљева и задатака програма образовања у домену развијања свести о државној и националној припадности, неговању српске традиције и културе;
- истаћи улогу и значај погодне тематике за остваривање васпитне компоненте у настави књижевности;
- истаћи улогу и значај одабраног круга аутора и дела за стицање језичке, уметничке и културне писмености неопходне за живот у савременом друштву;
- предочити значај остваривања васпитних циљева преко развијања поштовања према националној културној баштини и националним књижевнокултурним достигнућима до уважавања различитости, подстицања социјализације ученика и њиховог освешћивања увези са етичким и хуманистичким принципима живљења;
- издвојити потенцијале одабраних књижевних дела за естетско васпитање ученика и развијање критичког и апстрактног мишљења;
- проблематизовати питање естетског доживљаја ученика при читању, доживљавању и тумачењу књижевноуметничких текстова у актуелном програмском обиму и редоследу проучавања у односу на узраст;
- испитати које је тематске области могуће засновати на различитим садржајима одабраних књижевних дела (еволутивни развој књижевности, културноисторијски периоди; биографије аутора и знаменитих личности; тематско-мотивске везе појединих књижевних дела, језичке и стилске карактеристике одређених стваралачких периода, развој књижевног језика, духовне вредности и одлике традиције једног доба, друштвено-историјски контекст књижевног развоја и стваралаштва);
- представити могућности за прилагођавање тематских области узрасту ученика и наставном програму за одређени разред основне школе;
- уочити садржаје који би успешно представили дух једног периода или епохе књижевног стварања;
- повезати књижевна дела у тематске и мотивске оквире који могу успешно да допринесу организовању интердисциплинарне наставе;
- размотрити однос традиционалног приступа у планирању наставе и њеног актуализовања у контексту тенденције остваривања интердисциплинарности;
- доказати да је могуће помоћу интердисциплинарног приступа подстицати ученике на истраживачки, креативан и стваралачки приступ настави књижевности;
- изнети могућности да се на основу потенцијала одабраних канонских дела изврши редукција програмских јединица из српске књижевности и језика;
- показати на конкретним примерима методички оквир и стратегије планирања испољене у припремању и извођењу наставе, као и значај заснивања модула који обједињују адекватан избор програмских садржаја и наставних метода;
- представити методичка полазишта, приступе и стратегије у подстицању развоја интелектуалних капацитета и знања ученика;

- предложити видове методичких подстицаја за стваралачку продукцију ученика у наставном процесу;
- назначити важност коришћења логичких метода успостављањем корелативних веза унутар предмета и са другим предметима;
- подстаћи ангажовање ученика у оживљавању предметности света књижевног дела и његовом повезивању са садржајима из других наставних предмета;
- показати могућности за креативно ангажовање ученика и наставника на истраживањима одређених тематских области из оквира књижевности и језика;
- изнети аргументе за смањивање обима обавезних теоријских знања о књижевности и језику ради уступања простора оспособљавању ученика за ефикасну усмену и писану комуникацију;
- истаћи важност оспособљавања ученика за разумевање узорних текстова свог матерњег језика и његове традиције као предуслов за разумевање језика свог доба;
- истаћи комплексност језика књижевних дела и његове употребе;
- објаснити потребу за прожимањем садржаја наставних програма са исказима у документу о стандардима постигнућа ученика;
- указати на потребу примене различитих стручних методичких приступа који доприносе осавремењавању наставе и постизању постављених стандарда постигнућа;
- указати на слабости програмских тенденција које су усмерене ка проширивању сфере употребе неуметничких и линеарних текстова;
- доказати на одабраним примерима да се језичке појаве могу успешно тумачити на основу сегмената књижевних дела, а не само на примерима колоквијалног језика;
- указати на несразмерност између обима и садржаја градива из књижевности у актуелним наставним програмима и интерпретативних компетенција ученика;
- предочити могућности школске интерпретације одабраних књижевних дела за повезивање наставе књижевности са непосредним животним потребама и искуствима ученика (функционално читање, функционална писменост, иницирање стваралачке продукције, оспособљавање ученика за самостално мисаоно делање, развијање комуникационих вештина, подстицање истраживачког духа, критичког мишљења, моћи запажања, закључивања, анализирања...);
- представити потребе за проширивањем фонда часова за српски језик и књижевност ради остваривања постављених наставних циљева.

Хипотезе

Главна хипотеза: Одабрана дела из корпуса српске књижевности поседују потенцијал за остваривање свих циљева и задатака програма образовања, посебно у домену развијања свести о државној и националној припадности, неговању српске традиције и културе, али могу да представљају и полазиште за стицање језичке, уметничке и културне писмености неопходне за живот у савременом друштву.

Остале хипотезе

- 1) Конципирање интерпретативне парадигме на основу познатих начина тумачења (интерпретације) књижевних дела у настави.
- 2) Избор дела српске књижевности из програма за основну и средњу школу, избор приступа и укључивање методолошког и методичког плурализма у тумачењу омогућује обликовање и постављање темеља за културни развој личности.
- 3) Српски језик и књижевност као базични предмет својим садржајем треба да омогући реализацију приоритетних образовних и васпитних циљева наставе међу којима су чување културне баштине и националног идентитета.
- 4) Процес глобализације и усклађивања са европским моделима не треба разумети као удаљавање или одрицање од сопствене културе

- 5) Компаративна анализа докумената о стандардима постигнућа за матерњи језик из више европских земаља доказује потребу да се успостави канон српске књижевности.
- 6) Постојање канонског избора аутора и дела од посебног је значаја за оживљавање књижевноисторијске предметности (свет књижевног дела) и успешну реализацију актуелног програмског садржаја наставног предмета.
- 7) Могућност заснивања интердисциплинарног приступа у планирању и извођењу наставе књижевности на нивоу Школског програма.

5. очекивани резултати

1. Доказивање колико креирање интерпретативне парадигме може да допринесе унапређењу квалитета образовно-васпитног процеса.
2. Представљање могућности за креирање интердисциплинарног концепта наставе заснованог на националним књижевнокултурним достигнућима. Креирање новог интердисциплинарног концепта наставе у којем се применом традиционалних и савремених наставних метода омогућава стицање темељних предметних, функционалних и трансферних знања и умења која су неопходна, како за сналажење у животу, тако и за наставак учења.
3. Настава српског језика својим садржајем омогућава остваривање васпитних и образовних циљева који се односе на буђење, подстицање и развијање личног идентитета што истовремено претпоставља и поштовање различитости.
4. У очувању националног идентитета посебно ваља чувати и развијати српски језик и пазити на његову правилну примену и очување језичког богатства.
5. Корпус књижевних дела значајно доприноси изградњи личног, културног и националног идентитета појединца. У доба глобализације у којем је на делу снажно мешање различитих култура, погледа на свет и религија – човек треба да постане грађанин света, а притом да сачува свој национални идентитет, своју културну, друштвену, моралну и духовну баштину.

6. план рада

Предлог првог дела рада

0.0. Увод

1. Корпус књижевних дела у наставним програмима за основну и све типове средњих школа

- 1.1. Систем вредновања књижевних дела
 - 1.1.1. Књижевни канон
- 1.2. Водећа дела српске књижевности
 - 1.2.1. Водећа дела српске књижевности у наставним програмима за старије разреде основне школе
 - 1.2.2. Водећа дела српске књижевности у наставним програмима за све типове средње школе
- 1.3. Реформски захвати – намере, очекивања и исходи у периоду од 2005. године до данас
 - 1.3.1. Измене у наставним програмима – друштвени контекст
 - 1.3.2. Обим и садржај реформисаних програма
 - 1.3.3. Осврт на повезаност и усклађеност законских и подзаконских аката којима се регулише питање наставних садржаја предмета Српски језик и књижевност.
- 1.4. Књижевно дело као полазиште у реализацији наставног програма
 - 1.4.1. Књижевно дело као полазни текст у настави језика
 - 1.4.2. Књижевно дело као полазни текст у области културе усменог изражавања
 - 1.4.3. Књижевно дело као полазни текст у области културе писаног изражавања
 - 1.4.4. Књижевно дело као полазни текст у области ортоепије и правописа
 - 1.4.5. Књижевно дело као подстицај за истраживачки/стваралачки рад ученика

2. Наставни програм за српски језик и књижевност као сегмент у школским програмима за основну и средњу школу

- 2.1. Наставни циљеви и задаци наставе српског језика и књижевности
 - 2.1.1. Наставни садржаји као полазиште за остваривање наставних циљева

2.1.2. Остваривост наставних задатака у постојећим условима	
2.2. Садржај Школског програма	
2.3. Процена квалитета Школског програма са аспекта остваривања међупредметне корелације у основној школи	
2.4. Процена квалитета Школског програма са аспекта остваривања међупредметне корелације у средњој школи	
3. Стандарди постигнућа за предмет Српски језик и књижевност	
3.1. Садржај документа о стандардима	
3.2. Компаративност садржаја документа са наставним програмима за Српски језик и књижевност	
3.3. Диференцијација описа ученичких постигнућа према узрасту ученика	
4. Позиционираност корпуса одабраних дела српске књижевности у документима о стандардима ученичких постигнућа	
4.1. Очекивани исходи ученичких постигнућа из области Књижевност	
4.2. Очекивани исходи ученичких постигнућа из подобласти Лексика и Народни и књижевни језик	
4.3. Очекивани исходи ученичких постигнућа из области Читање и разумевање прочитаног	
4.4. Функционално повезивање подобласти предмета Српски језик у основној школи	
4.5. Очекивани исходи ученичких постигнућа у средњошколском образовању	
4.6. Компетенције ученика за стицање знања и умећа предвиђених документом о стандардима	
4.7. Постављени стандарди као основа за стицање функционалних знања о књижевности и језику	
4.8. Коментар документа о стандардима постигнућа у европском контексту	
4.9. Разумевање српске књижевне баштине као једног од значајних сегмената европске културне традиције	
Главни део рада	
1. Појам интерпретативне парадигме	
1.1. Интеграциони чиниоци наставне интерпретације	
1.2. Идејни слој као интеграциони чинилац наставне интерпретације	
1.3. Улога интеграционих чинилаца интерпретације у тумачењу књижевних дела различите жанровске припадности	
1.4. Улога интеграционих чинилаца интерпретације у увођењу и тумачењу књижевнотеоријских термина и функционалних појмова	
1.5. Компаративни, проблемски и аналитичко-синтетички приступ тумачењу књижевноуметничког текста	
1.5.1. Аналитички поступци као полазиште у наставној интерпретацији	
1.5.2. Синтетички корелати као иманентно својство књижевноуметничке анализе	
1.6. Однос доживљајног и теоријског приступа у тумачењу одабраних дела српске књижевности	
1.6.1. Народна књижевност	
1.6.2. Књижевност за децу и омладину	
1.6.3. Књижевност класицизма	
1.6.4. Књижевност романтизма	
1.6.5. Књижевност реализма	
1.6.6. Модерна	
1.6.7. Савремена књижевност	
2. Корпус српске књижевности у светлу језичких компетенција ученика	
2.1. Наставна интерпретација као допринос богаћењу речника ученика у основној и средњој школи	
2.2. Језичко богатство одабраних књижевних дела	
2.2.1. Ћопићева <i>Башта сљезове боје</i>	
2.2.2. Змајева поезија у наставним програмима	
2.3. Потешкоће у разумевању језика књижевних дела	
2.3.1. Његошев језик (<i>Горски вијенац</i>)	
2.3.2. Кочићев језик (<i>Јазавац пред судом</i>)	
2.4. Развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује	

(истраживачки рад наставника – лексичке вежбе на тему познавања језика обрађених књижевних дела: *Прва бразда, Поход на Мјесец*)

3. Корпус српске књижевности као полазиште за интердисциплинарну наставу

3.1. Хоризонтална и вертикална корелација међу наставним садржајима

3.1.1. Интерна корелација – унутар предмета

3.1.2. Дела народне књижевности у наставним програмима

3.1.3. Дела истог аутора у у наставним програмима

3.1.4. Дела исте или сличне тематике у наставним програмима

3.1.5. Жанровска повезаност дела у наставним програмима

3.1.6. Евалуативни ток књижевности у наставним програмима

3.2. Екстерна корелација међу наставним садржајима

3.2.1. Друштвеноисторијске основе књижевних дела

3.2.2. Ликови и догађаји из народне књижевности

3.2.3. Први и Други светски рат у садржајима наставних програма

3.2.4. Корелација са верском наставом

3.2.5. Корелација са биологијом и географијом

3.2.6. Повезивање књижевних дела са другим уметностима

Завршни део рада

3. Проблематика успостављања модела (обрасца) интерпретације

3.1. Методички плурализам

3.2. Интегрална интерпретација заснована на плуралитету различитих метода проучавања.

3.3. Однос теорије и праксе у наставном проучавању

3.4. Положај српске књижевности у васпитном и образовном процесу

7. методе истраживања

Специфичност предложене теме захтева комплексно познавање наставно-научне методологије и њено адекватно коришћење у различитим сегментима овог рада. Иманентни (унутрашњи) приступ, у овом случају интерпретативни и рецепцијски, који у средиште рада поставља књижевноуметничко дело и однос читаоца према њему, представљаће полазиште у истраживачком раду, док ће се спољашњи приступ, било да је реч о биографском, социолошком, психолошком, историјском... позивати као сазнајни корелат. Применом методолошког плуралитета, поред адекватног одабира комуникационих, логичких и стручних (специјалних) метода, у раду ће се активирати и стваралачке, проналазачке (хеуристичке), истраживачке, мотивационе и аналитичкосинтетичке методе.

У току истраживања користе се основне аналитичке и синтетичке методе: индукција, дедукција и компаративна метода као и технике посматрања и анализе садржаја докумената. Избор ових метода условљен је предметом истраживања с обзиром на то да се основне вредности школске лектире (корпуса књижевних дела) могу процењивати са више аспеката. То значи да треба одредити њен контекст, примереност узрасту према порукама које у себи садржи (у односу на могућности ученика да их на прави начин усвоје), лексичке карактеристике у односу на могућност потпуног разумевања садржаја као и вертикалну и хоризонталну повезаност тема и мотива у оквиру предмета и у корелацији са другим наставним садржајима. Такође је извршена анализа и поређење садржаја актуелног програма са стандардима постигнућа ученика да би се утврдиле могућности за остваривање издвојених циљева и задатака.

Успостављање интерпретативне парадигме засновано је на проучавању различитих метода тумачења текста, односно промена парадигме у науци о књижевности.

Резултати компаративне анализе представљени су у складу са методологијом посматране теме – вербалним констатацијама пошто идејна основа књижевних дела не подлеже статистичким и нумеричким показатељима, а представља основ за реализацију општих циљева и задатака наставе српског језика у основној и средњој школи.

С обзиром на то да код нас још увек не постоје стандардизовани инструменти у овој области,

извршена је упоредна анализа присутности књижевних наслова у реформисаним програмима за основне и актуелним програмима за средње школе, у односу на очекивања из области књижевности и лексике предвиђених документима о стандардима ученичких постигнућа.

Поступком систематске анализе садржаја школске лектире у наставним програмима за српски језик и књижевност открива се у којој мери он утиче на остваривање васпитно-образовних циљева и стицање функционалне писмености, односно остваривање постављених стандарда постигнућа ученика.

Извори истраживања:

1. стручна литература из педагогије и дидактике, методике наставе српског језика и књижевности и граматике;
2. научно-истраживачки радови из области савремене наставе;
3. актуелни наставни планови и програми за наставу српског језика и књижевности у основној и средњој школи;
4. документи о образовним стандардима постигнућа ученика основне и средње школе;
5. законска и подзаконска акта из области образовања;
6. школски уџбеници и приручници.

Организација истраживања заснована је на подробном проучавању садржаја нових наставних програма за српски језик и књижевност и друге предмете из Наставних планова за основне и средње школе и на разматрању садржаја докумената о стандардима постигнућа за основне и средње школе.

(У оквиру прилога биће представљени сегменти правилника из области образовања, докумената о стандардима за Српски језик и књижевност, Енглески језик, Немачки језик и Словеначки језик као матерњи; резултати истраживачког рада из области лексике, резултати спроведених анкета о садржају програма; примери угледних часова са интердисциплинарним приступом и сл.)

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ КАНДИДАТА:

Истраживачки пројекат кандидаткиње мр Оливере Крупез на тему **Корпус српске књижевности у образовном и васпитном процесу: интерпретативна парадигма у настави** својом сложеностом поставком, теоријским оквиром, критичком анализом, оригиналним истраживањима и предвиђеним резултатима, као и актуелношћу теме, недвосмислено ће допринети научном сазнању о развоју и примени савремених наставних техника за учење и усвајање градива књижевности у основној и средњој школи. Овом приликом подвлачимо са задовољством да ће, пошто је васпитна компонента наставе српског језика и књижевности недовољно истакнута у целокупном наставном процесу, дисертација ове кандидаткиње и у том смислу представљати значајан допринос у области Методика наставе књижевности и српског језика и у том смислу. Сматрамо да ће резултати овог истраживања допринети, колико успешнијој настави, толико и развијању методолошких приступа и утемељењу курикуларних и методичких начела, као и техника учења и усвајања садржаја наставног градива из предмета српски језик и књижевност.

НАПОМЕНА:

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је мр Оливера крупез кандидаткиња подобна за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема „Корпус српске књижевности у образовном и васпитном процесу: интерпретативна парадигма у настави” подобна за израду докторске дисертације у области Методика наставе књижевности и српског језика.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је проф. др Зона Мркаљ подобна за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидата и предложене теме докторске дисертације

**КОРПУС СРПСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ У ОБРАЗОВНОМ И ВАСПИТНОМ ПРОЦЕСУ:
ИНТЕРПРЕТАТИВНА ПАРАДИГМА У НАСТАВИ,**

а да се за ментора именује проф. др Зона Мркаљ, ванредни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

проф. др Зона Мркаљ, ванредни професор (ментор)

проф. др Љиљана Бајић, редовни професор

др Милица Митровић, доцент
